МОДУЛ М6.1 – Студио – А 18ЕСПБ,

3. семестар Мастер академских студија, 2014/15

Испуњену пријаву у дигиталном облику послати секретару матичног Департмана до 31. августа 2014. године у 12 сати.

УПУТСТВО

Садржај пројектног задатка
Студенти раде на сложеном пројектантском проблему, у великој мери самостално развијајући и елементе пројектног задатка. Студирајући сложеност функционалне, морфолошке и социо-културне структуре студент се оспособљава да креира архитектонска решења која равномерно задовољавају концептуалне, функционалне и структуралне захтеве, и примењује савремене архитектонске приступе и парадигме. Резултат рада је идејно архитектонско-урбанистичко решење које има своју јасно препознатљиву истраживачку и апликативну компоненту, где се јасно препознају елементи тематских области на које се пројекат ослања. Пројектни задатак има за циљ да развија неке од следећих способности будућих архитеката:
- препознавање и одговарајућу примену архитектонских концепата, принципа и теорија
- апстраховање и презентовање основних елемената и односа у дефинисању архитектонског решења
- пројектантске вештине које су неопходне да се одговори захтевима инвеститора, корисника и законским регулативама.

Термински план наставе
Настава на предмету Студио се одржава два пута недељно. Настава траје 14 радних недеља у школи и 4 радне недеље код куће са консултацијама у кабинету. За студио и семинаре предвиђено је 32 радна сата недељно (16 сати рада у школи и 16 сати рада код куће).15. недеља предвиђена је за рад у оквиру модула М7- Пројектантска радионица 3. Модул М7- пројектантска радионица је посебан предмет који није повезан са радом у студију. 16., 17., 18., и 19. радна недеља предвиђене су за рад код куће (38 сати) и консултације у кабинету (2 сата). Предаја и одбрана пројекта је 20. радне недеље.

Студијска правила
Студио води један наставник са једним сарадником. Пројектни задатак у студију задаје наставник. Више студија могу, међусобним договором, да задају заједнички пројектни задатак. Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 14 радних недеља у школи. Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

Правила за пријављивање студената у студио
Руководилац студија предаје секретару матичног департмана испуњену пријаву пројектног задатка до **31. августа 2014. године у 12 сати**. Презентација студија као и пријављивање студената, одржава се у првој недељи јесењег семестра у складу са терминским планом за септембар 2014. Студенти бирају студије преко портала АФ. Студио прима највише 16, а најмање 8 студената. Листе са распоредом студената по студијима објављује се на веб-сајту АФ.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена **89/12** Архитектонског факултета: Статут од **12. 03. 2012.**

.

МОДУЛ М6.1 – Студио – А 18ЕСПБ,

3. семестар Мастер академских студија, 2014/15

План рада

Назив пројектног задатка: **ДЕСЕТ РЕЧИ - Креативни центар за ново старо доба или живот *је* спектакл** Пројектни задатак је део награђеног програма за Berkeley Prize Teaching Fellowship 2014
Година студија: 3. семестар Мастер академских студија, 2014/15
Број кредита: ЕСПБ одређује се према броју семинара посебно за сваки департман
Термини одржавања наставе: Према распореду за јесењи семестар 2014/15
Термин одржавања испита (предаја и одбрана графичког и семинарских радова): Према терминском плану за јесењи семестар 2014/15
Термини одржавања колоквијума: 27. октобар и 8. децембар 2014

Наставник: **др Ружица Божовић Стаменовић, ванредни професор**
Сарадници у настави: др Вања Панић, диа. асистент Небојша Стевановић, диа, студент докторских студија Марија Страјнић, диа. студент докторских студија Наталија Паунић, диа. демонстратор Марко Самарџић, диа. демонстратор
Број кабинета: 249
Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): заказати e-mail-ом
Телефон: +381 11 3218749 **email: ruzicabozovic@arh.bg.ac.rs**
www адреса:

Посебни критеријуми за пријем студената: Просечна оцена са 1. године Мастер академских студија и оцене из пројеката М.4 и М.5. Студенти који су се определили за усмерење у 2.Семестру могу бирати само пројекте са свог усмерења.Поред просечне оцене из претходних пројеката могу се навести и оцене других предмета, као и посебна знања и вештине која су неопходна да би студент радио на изабраном задатку. **Додатне напомене уз посебне критеријуме:** Одлично знање енглеског језика (способност читања и разумевања теоретских текстова на енглеском). Склоност ка теоретском истраживању и разматрању питања простора. Владање конвенционалним техникама презентација, али и склоност ка тражењу нових видова комуникације архитектонских идеја и решења.

Циљеви и приступ настави: Радом на овом пројекту студенти се припремају за завршни мастер пројекат-тезу и оспособљавају да успоставе теоретски став као базу пројекта и доведу га у везу са архитектонским изразом, контекстом и корисницима. Подразумевају се знања из области функције и типологије, али се и очекује превазилажење нивоа очигледног и баналног и залажење у домен значења и доживљавања простора кроз сложене механизме перцепције и когниције. Студентима се сугерише пројектантски поступак, али се очекују експерименти и креативно истраживање као модус рада на пројекту, у чему ће имати потпуну слободу. У фази истраживања проблема студенти ће усвојити мултидисциплинарни приступ и истаживати његове социолошке, културолошке, ергономске, психолошке и многе

друге аспекте.
Студенти ће научити да поставе тезу пројекта и да је пројектантски развију, најпре кроз програм, а потом и кроз.креативна решења. Научиће да прагматичне аспекте пројектовања подреде и употребе у развијању концепта, форме, атмосфере и доживљаја простора.

Општи критеријуми:

ОК1. Способност израде архитектонских пројеката који задовољавају естетске и техничке захтеве.

Студент ће имати способност да:

ОК1.1 Припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника) и као одговор на задатак;

ОК1.2 Разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;

ОК1.3 Развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.

ОК3. Знање о ликовним уметностима као утицајним за квалитет архитектонског пројекта.

Студент ће ће имати знање о:

ОК3.1 Томе како теорија, пракса и технологије ликовних уметности утичу на архитектонски пројекат;

ОК3.2 Креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;

ОК3.3 Креноативј примени примера добре праксе у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.

ОК5. Разумевање односа између човека и објекта и између објеката и њиховог окружења, и потребе да се објекат и простори између односе према људским потребама и мери.

Студент ће имати разумевање о:

ОК5.1 Потребама и тежњама корисника објеката;

ОК5.2 Утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;

ОК5.3 Начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.

ОК6. Разумевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, посебно у припреми пројеката који узимају у обзир социјалне факторе.

Студент ће имати разумевање о:

ОК6.1 Природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских раодва, професионалним сарадницима и ширем друштву.

ОК7. Разумевање метода истраживања и припреме пројектних задатака за архитектонски пројекат.

Студент ће имати разумевање о:

ОК7.1 Потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за постављени пројектни задатак;

ОК7.2 Потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;

ОК7.3 Доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.

ОК9. Адекватно знање о физичким проблемима,технологијама и функцији објекта у циљу обезбеђења унутрашњег комфора и заштићености.

Студент ће имати знање о:

ОК9.1 Принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;

ОК9.2 Системима за постизање комфора околине у према принципима одрживог развоја;

ОК9.3 Стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електро инсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитекотнски пројекат.

Пројектни задатак:

Тема

Програм мастер студија „Десет речи“ је први део целогодишњег истраживања мега-старог друштва које разматра идеје и интерпретације здраве архитектуре за „ново старо доба“ на примерима Београда и Сингапура. Иако веома различити, ови градови имају две додирне тачке: популацију која рапидно стари и социјално становање грађено у духу Модерне. Идеја курикулума награђеног Беркли наградом 2014. је да се кроз концептуалну интерпретацију десет кључних речи карактеристичних за мега-старо друштво упореди одговарајућа архитектура из ове две средине. Кључне речи око којих се развијају концептуалне, програмске и просторне интерпретације теме су: мобилност, независност, меморија, усамљеност, страх, нада, поштовање, контрола, лепота, обнављање.

Симон де Бовоар је у својој чувеној књизи „Старост“ анализирала митове, идеологије, реалност и коначно тишину којом се старост окружује и која њоме влада. Истраживала је тему ставивши у фокус саму егзистенцију човека у овом периоду живота и детаљно описала узроке и околности под којима се губи ауторитет и контрола над сопственим животом. Педесет година касније промениле су се околности, али и актери-стари људи. Животни век је значајно продужен, наука најављује могућности физиолошког подмлађивања продужењем теломера, а корпоративни радни и животни амбијент као и глобално турбулентне економске и политичке околности ускраћују луксуз „мирне старости“ и намећу активност новим генерацијама старих људи. Ипак, успореност, губитак

аутономије и дигнитета, родна и генерацијска неравноправност и економско осиромашење и даље су присутни, иако се у савременим околностима можда очитавају другачије. Стога су десет изабраних речи фундаменталних за профил старог доба само повод да се провери могућност њихове различите интерпретације у складу са специфичностима времена и простора. Од студената се очекује да приступ задатом пројекту буде креативан, авангардан и компетентан

Пројектни програм

Задатак је да се на основу једне или више изабраних кључних речи најпре у истраживачкој фази пројекта поставе постулати, а потом развију и конкретни програми и пројекти Креативног центра за ново старо доба. Центар је планиран као платформа за креативни ангажман старијих особа кроз различите уметничке дисциплине, али и за социјане интеракције са свим осталим становницима блока. Амбиција центра је да кроз своје садржаје поновно успостави радост живљења и лепоту свакодневице као највећег спектакла старог доба. Креативни центар стога треба такође да има забавне, комерцијалне и рекреационе садржаје, као и програме радне, социјалне и здравствене подршке и друге дневно потребне функције које сваки студент са разлогом и ставом предлаже.

Спектакл свакодневице треба схватити као одговор на осиромашену стварност са којом су старији најчешће суочени. Спектакл свакодневице је пре свега концептуални простор у коме се имагинација и реалност сусрећу. Резултанта овог преклапања је парадоксални и вибрантни простор који ангажује око себе више генерација кроз сусрете, креативност и уметност и све остале активности које би могле да генеришу радост живота. Стога, упркос конвенционалном имену, тема захтева иновативне интерпретације како би се реалност старости и надреалност снова и жеља у том добу спојили у стварању нове слике простора здраве свакодневице.

Комплексност овог задатка захтева ангажовање интуиције исто толико колико и логике, као и вешто баратање елементима пројектантског заната. Захтева дисциплину у постављању програмско-наративне потке пројекта, али и креативност у ангажовању прагматичних елемената материјализације и детаља којима се гради језик нарације.

.

Локација: Блок 28, Нови Београд, али у договору са наставником студенти могу да размотре и друге могућности.

Метод извођења наставе:

Процес пројектовања у овом студију се ослања на иновативне начине и облике истраживања у директном контакту са корисницима, локацијом и литературом. Настава се одвија кроз рад у студију, предавања сталних и гостујућих предавача, презентације и дискусије, анализе случајева, истраживање нових техника и интерактивних метода презентовања идеје пројекта, итд. Посебан акценат је на директном и интерактивном односу са корисницима из старосне групе која се истражује и на непосредном истраживању карактеристика и стања изабране локације и њених становника. Предвиђена је и видео интерактивна сесија са студентима из Сингапура у јануару 2015.

Терминski план извођења наставе		
нед	Наслови јединица	Опис тематских јединица
01	Увод и теоретска истраживања	Увод | разговор о теми студија са дискусијом | Brainstorming на тему десет речи | екперимент перформанс | теорије, текстови и разумевање прочитаног
02	Локација и анализа теме	Локација - оглед „ходам и причам“ | ауто интервју и интервјуисање корисника-експерата | избор кључне или кључних речи | дискусија о резултатима и примена
03	Програм-локација	Програм | подешавање програма кроз иницијални дизајн | утопијски и реалистичан одговор на кључне речи | резиме одговора кроз цртеже , текст, концептуалне макете
04	Координација теме и програма	Провера полазишта кроз цртеже. концептуалне макете и ппт презентације. Дефинисање архитектонског језика | дискусија о иницијалним постулатима и дизајн стратегијама
05	Пројектовање - концепт	Рад у студију | Интеракција са експертима-корисницима и формулисање теоретских постулата
06	Пројектовање	Рад у студију | теоретски постулати и иницијалне пројектантске одлуке
07	1. Колоквијум:	Концепт | стратегија прагматичног приступа концепту
08	Преиспитивања	Рад у студију | пројекат | развијање концепта – функционалне везе
09	Разрада пројекта	Рад у студију | пројекат | хаптичност и отелотворење | социјални и контекстуални значај чула
10	Разрада пројекта	Рад у студију | детаљи који директно образлажу изабрану кључну реч и одраз су претходно постављених постулата
11	Разрада пројекта	Рад у студију |

12	Разрада пројекта	Рад у студију |
13	2. Колоквијум:	Апликација принципа | дизајн и специфични детаљи који одражавају кључне речи и принципе | експерти-корисници као гости критичари
14	Преиспитивања	Индивидуалне консултације |
15-17	Финализација пројекта	Индивидуалне консултације |

Обавезна литература:

Минимум пет текстова са листе препоручене литературе, по избору

Препоручена литература:

- H.A. Caltenco,P.-O. Hedvall, A. Larsson (2014) Universal Design 2014: Three Days of Creativity and Diversity: Proceedings.
  Amsterdam, IOS Press BV
  http://books.google.rs/books?id=TyDpAwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=sr#v=onepage&q&f=false
- Design for all, Publication of Design for all Institute of India, vol3, No 2 , February 2008,
  http://www.designforall.in/newsletter_feb_2008.pdf#page=18
- Florian Kohlbacher, Cornelius Herstatt / Chapter 4 Integration of the elderly into the design process. The Silver Market Phenomenon: Marketing and Innovation in the Aging Society
  http://books.google.rs/books?hl=en&lr=&id=rGAx5Nu326kC&oi=fnd&pg=PR5&dq=ageing+design+mega+mature+society+&ots=BlFlhKISMU&sig=ENAvvW_BWYfWiv481WzIVKiBaso&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Arthur D. Fisk, Wendy A. Rogers, Neil Charness, Sara J. Czaja, Joseph Sharit. Designing for Older Adults: Principles and
  Creative Human Factors Approaches
  http://books.google.rs/books?id=uSXmGIHXyZUC&printsec=frontcover&dq=The+Silver+Market+Phenomenon:+Marketing+and+Innovation+in+the+Aging+Society&hl=en&sa=X&ei=ExTYU9prg__KA8WYgbgB&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Harvard School of Public Health–MetLife Foundation, Initiative on Retirement and Civic Engagement. *Reinventing ageing, baby boomers and civic engagement..* http://assets.aarp.org/rgcenter/general/boomers_engagement.pdf
- M.C. Roco, W.S. Bainbridge. Converging Technologies for Improving Human Performance: Integrating From the Nanoscale. http://link.springer.com/article/10.1023/A:1021152023349
- Peggy Teo, Kalyani Mehta, Leng Leng Thang, Angelique Chan.. Ageing in Singapore: Service Needs and the State. New York: Routledge, 2006
  http://books.google.rs/books?hl=en&lr=&id=DJp-AgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=ageing+design+mega+mature+society+&ots=9_vii3K7YF&sig=eK5Ok9B4DTdTt3KBPqpxIo7OkYk&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Pallasmaa, Juhani. The eyes of the skin: architecture and the senses. London: Academy Editions; Lanham, MD : Distributed to the trade in the USA by National Book Network, 1996.
- Cold, Birgit; Aesthetics, Well-being and Health-Essays within architecture and environmental aesthetics. Burlington: Ashgate, 2001
- Worpole, Ken. The Body and the City: An Introductory Essay in Here comes the sun: architecture and public space in twentieth-century European culture. London: Reaktion, 2000.
- Ackerman, Diane. A natural history of the senses. New York: Random House , c1990.
- Day, Christopher. Spirit & place: healing our environment, healing environment. Oxford; Woburn, Mass: Architectural Press, 2002.
- Design & health IV : future trends in healthcare design / edited by Alan Dilani.,Stockholm : International Academy for Design and Health, 2006.
- Rapoport, Amos. The meaning of the Built Environment. London: Sage Publications, 1986.
- Hunting for the lost user: From sources of errors to active actors – and beyond. Kari Kuutti, Department of Information Processing Science, University of Oulu http://mlab.taik.fi/culturalusability/papers/Kuutti_paper.html
- Questions of Perception: Phenomenology of Architecture [Paperback] Steven Holl, Juhani Pallasmaa, Alberto Perez-Gomez
- Haptic Architecture http://www.youtube.com/watch?v=uugjeDl_tPc
- Hapticity and Time, Juhani Pallasmaa
  http://iris.nyit.edu/~rcody/Thesis/Readings/Pallasmaa%20-%20Hapticity%20and%20Time.pdf
- Haptic Architecture Becomes Architectural Hap. Herssens J. 1, Heylighen A.2
  http://www.nordiskergonomi.org/nes2007/CD_NES_2007/papers/A34_Herssens.pdf
- Seth Harrison and Ariane Lourie Harrison, Designing an Ecology of Aging, *le Journal Spéciale'Z nº02.* Paris: Ecole Special d'Architecture.
  http://static.squarespace.com/static/53a07fdae4b06c9050b4de78/t/53ff7579e4b0799274d0de33/1409250681937/ecology-of-aging-speciale-z-2011.pdf

Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):

Усмена одбрана пројекта кроз петоминутну презентацију теме, концепта, важних елемената пројекта који одражавају концепт и закључка.

Садржај пројекта: графички прилози (основе пресеци, изгледи у 1:200, карактеристични детаљи 1:5 -1:20 карактеристични 3Д , радне макете, завршна макета, текст образложења концепта и пројекта -500 речи

Критеријуми оцењивања:

Упознати студенте са изабраним начином вредновања рада, као и са обавезама студената у циљу постизања очекиваних компетенција.

Од студената се очекује да приступ задатом пројекту буде креативан, критички авангардан у односу на постојеће парадигме и инжењерски компетентан. Ово су уједно и критеријуми оцењивања.

На оцену ће утицати и приступ раду: (тачност и редовност похађања наставе) и показани ентузијазам и амбиција.

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе (сви облици рада који се оцењују пре полагања испита и који се као такви једино и могу реализовати у овом периоду) учествују најмање са 30, а највише 70 поена. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може стећи највише 100 поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања и рада у студију	10	писмени испит/ пројекат	**КОНЦЕПТ 15** **ИНТЕРПРЕТАЦИЈА 15** **РАЗРАДА 20**
практична настава – рад на терену	10	усмени испт	**ПРЕЗЕНТАЦИЈА 10**
колоквијум-и	20		
семинар-и	0		

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ

ЗА ФАКУЛТЕТСКИ ВЕБСАЈТ

ДЕСЕТ РЕЧИ - Креативни центар за ново старо доба или живот *је* спектакл

Пројектни задатак је део награђеног програма за Berkeley Prize Teaching Fellowship 2014

Симон де Бовоар је у својој чувеној књизи „Старост“ анализирала митове, идеологије, реалност и коначно тишину којом се старост окружује и која њоме влада. Истраживала је тему ставивши у фокус саму егзистенцију човека у овом периоду живота и детаљно описала узроке и околности под којима се губи ауторитет и контрола над сопственим животом. Педесет година касније промениле су се околности, али и актери-стари људи. Животни век је значајно продужен, наука најављује могућности физиолошког подмлађивања продужењем теломера, а корпоративни радни и животни амбијент као и глобално турбулентне економске и политичке околности ускраћују луксуз „мирне старости“ и намећу активност новим генерацијама старих људи. Ипак, успореност, губитак аутономије и дигнитета, родна и генерацијска неравноправност, и економско осиромашење и даље су присутни, иако се у савременим околностима можда очитавају другачије. Стога су десет изабраних речи фундаменталних за профил старог доба само повод да се провери могућност њихове различите интерпретације у складу са специфичностима времена и простора. Кључне речи око којих се развијају концептуалне, програмске и просторне

интерпретације теме су: мобилност, независност, меморија, усамљеност, страх, нада, поштовање, контрола, лепота, обнављање.
Задатак је да се на основу постулата које сваки студент у истраживачкој фази пројекта поставља око једне или више изабраних кључних речи развију конкретни програми и пројекти Креативног центра за ново старо доба. Амбиција центра је да кроз своје садржаје поновно успостави радост живљења и лепоту свакодневице као највећег спектакла старог доба. Спектакл свакодневице треба схватити као одговор на осиромашену стварност са којом су старији најчешће суочени. Спектакл свакодневице је пре свега концептуални простор у коме се имагинација и реалност сусрећу. Резултанта овог преклапања је парадоксални и вибрантни простор који ангажује око себе више генерација кроз сусрете, креативност и уметност. Стога, упркос конвенционалном имену, тема захтева иновативне интерпретације како би се реалност старости и надреалност снова и жеља у том добу спојили у стварању нове слике простора здраве свакодневице. Локација је новобеоградски блок 28. Од студената се очекује да приступ задатом пројекту буде креативан, авангардан и компетентан.

Обавезно приложите фотографију или илустрацију за курс:

- **JPG формат, у вишој резолуцији (мин: 150 дпи) и већег формата (мин: 800 x 600 пиксела)**
- **Насловити је на латиници:** 201415_M6.1_**ime i prezime nastavnika**_ilustracija.jpg
- **Послати одвојено од курикулума, не стављати у овај документ!**

Уколико имате било каква питања у вези са овим, молимо Вас да позовете Редакцију сајта факултета: +381 11 3370095

Обавезан опис фотографије/ илустрације:

Анхис је балетска представа која на визуелно и физички веома експресиван начин обрађује тему старења и улоге простора у дефинисању потенцијала тела у старости. Године извођача су од 75 до 24. Абронс арт центар, Њујорк, 2010.

Обавезно навести аутора или извор фотографије/ илустрације:

Извор фотографије:

Атеље Харисон http://www.harrisonatelier.com/anchises

Формулар за оцене

МОДУЛ М6.1 – Студио – А 18ЕСПБ,

3. семестар Мастер академских студија, 2014/15

Назив предмета:

_____

Наставник:

_____

	Презиме и име студента	Број индекса	Пред-испитне обавезе	Испит	Укупно поена	Закључна оцена
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						

Датум

_____

Потпис наставника